УДК 623.4.011::623.762./.764

К.С. Пономаренко, О.Ю. Овчаренко

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЄФЕКТИВНІСЬ БОЙОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗЕНІТНОЇ РАКЕТНОЇ БАТАРЕЇ ЗЕНІТНОГО РАКЕТНОГО КОМПЛЕКСУ СЕРЕДНЬОЇ ДАЛЬНОСТІ ПРИ ЇЇ РОЗГОРТАННІ З МАРШРУ НА НЕОБЛАДНАННІЙ ПОЗИЦІЇ В ЗОНІ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Анотація. *У роботі розглянуті питання максимального використання бойових можливостей зенітної ракетної батареї під час розгортання на необладнаній позиції та необхідності застосування комплексного впливу взаємопов'язаних факторів щодо досягнення поставлених завдань з одночасною мінімізацією втрат та ресурсів враховуючи особливості застосування сучасних ракетних загроз, зокрема балістичних, аеробалістичних та квазібалістичних ракет за інформацією наданою розвідувальними засобами.*

Ключові слова*: бойові можливості, зенітний ракетний комплекс, маневр, необладнана позиція.*

Abstract. *This paper examines how to maximize the combat capabilities of an anti-aircraft missile battery when deployed in an unprepared position. It explores the necessity of leveraging a complex interplay of interrelated factors to accomplish assigned missions—while minimizing both losses and resource expenditure—specifically in the context of modern missile threats (including ballistic, aero-ballistic, and quasi-ballistic missiles) based on data provided by reconnaissance assets..*

Keywords: *combat capabilities, anti-aircraft missile system, maneuver, unprepared position.*

З розвитком засобів повітряного нападу та вдосконаленням зенітних ракетних комплексів зростає значення забезпечення ефективного функціонування підрозділів протиповітряної оборони в складних умовах.

Особливої актуальності набуває питання збереження бойових можливостей зенітної ракетної батареї середньої дальності під час розгортання після здійснення маневру на необладнану позицію в зоні ведення бойових дій.

На бойові можливості зенітної ракетної батареї впливає сукупність технічних, організаційних, природних та інших факторів. До основних із них належать технічний стан озброєння і військової техніки, рівень підготовки особового складу, стан матеріально-технічного забезпечення, особливості місцевості та зовнішня обстановка [1-9].

Кожен із зазначених чинників може впливати на загальну готовність підрозділу до виконання поставлених завдань.

Окрему увагу під час аналізу факторів, що впливають на бойові можливості зенітної ракетної батареї, необхідно приділити поєднанню технічного стану засобів, підготовкою особового складу та організацією роботи підрозділу.

Важливим чинником є надійність технічних засобів і готовність їх до експлуатації в умовах, що відрізняються від звичайних. Під час роботи на необладнаній позиції можуть виникати додаткові труднощі, пов'язані з впливом погодних умов, пилу, вологи, особливостей рельєфу місцевості та інших зовнішніх чинників. За таких обставин особливого значення набувають дотримання встановлених вимог експлуатації, своєчасне проведення технічного обслуговування та контроль справності обладнання.

Не менш важливим фактором є морально-психологічний стан військовослужбовців. Виконання завдань у зоні ведення бойових дій пов'язане з підвищеним навантаженням, відповідальністю та необхідністю діяти в умовах невизначеності.

Проведений аналіз особливостей що впливають на максимальне використання бойових можливостей зенітної ракетної батареї під час розгортання на необладнаній позиції підтвердив необхідність застосування комплексного впливу взаємопов'язаних факторів щодо досягнення поставлених завдань з одночасною мінімізацією втрат та ресурсів.

Їх урахування дає змогу оцінювати загальний стан готовності підрозділу, визначати проблемні питання організації його діяльності та обґрунтовувати напрями вдосконалення підготовки особового складу, технічного забезпечення і організації виконання завдань у складних умовах.

Список використаних джерел:

1. Крючков Д.М. Принципи побудови та бойового застосування зенітної ракетної системи С-300В1 : навч. посіб. / Д.М. Крючков, Є.С. Рощупкін, С.В. Бондаренко та ін. – Х. : ХНУПС, 2024. – 296 с.
2. Artikula, A., Britov, D., Chmil, Y., Haibadulov, B., Kriuchkov, D., Reznichenko, O., Semeniuk, A., Skopintsev, O., Tulenko, I., Tulenko, M., Tytarenko, R., & Vetoshkin, A. (2021). The method of evaluating the operation of radio technicians of special purpose in extreme (crisis) situations. InterConf, (75), 247–259.
3. Дудуш, А., Тютюнник, В., Резніченко, О., Гогонянц, С. (2018) Сучасний стан та проблеми протидії маловисотним, низькошвидкісним та малорозмірним БПЛА. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. Київ, Україна, 31(1), С. 121–131.
4. Дудуш, А. С., Меленті, Д. О., Резніченко, О. А. Аналіз можливостей комплексу ППО/ПРО “Patriot” щодо оборони об’єктів від сучасних балістичних ракет. *Системи обробки інформації*. 2022. № 2 (169). С. 35–41.
5. Ярош, С. П., Рябуха, Б. М., Резніченко, О. А. Методика удосконалення способів ведення бойових дій вогневими підрозділами протиповітряної оборони. *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. 2022. № 1(46). С. 58–63.
6. Резніченко, О. А. Метод оцінювання ефективності частин та підрозділів зенітних ракетних військ у ході воєнних конфліктів сучасності високої інтенсивності. *Зброярня: історія розвитку озброєння та військової техніки* : тези доповідей V міжнар. наук. конф., 15 жовтня 2025 р. Львів : НАСВ, 2025. С. 156–158.
7. Yarosh, S., Reznichenko, O. Method for assessing the effectiveness of combat operations of a mixed air defense missile brigade as a component of the method for assessing the effectiveness of military units and subunits of air defense missile forces during a high-intensity armed conflict // Air and Missile Defence Development in Modern and Future Threats Conditions : abstracts of reports of international scientific and practical conference of air and missile defence department and department of radio-technical and special troops of the Institute of Aviation and Air Defence of the National Defence University of Ukraine, December 11, 2025. – pp. 298–300.
8. Center for Strategic and International Studies. 9K720 Iskander (SS-26). Missile Threat. URL: https://missilethreat.csis.org/missile/ss-26-2/.
9. Технічний опис та інструкція з експлуатації виріб ЦУ1.330.000 ТО

Пономаренко Кирило Сергійович – курсант Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба факультету зенітних ракетних військ, м. Харків, вул. Сумська, буд. 77/79, інд. 61023, e-mail: ponomarenkok10@gmail.com.

Овчаренко Олексій Юрійович – викладач кафедри тактики зенітних ракетних військ факультету зенітних ракетних військ Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, м. Харків, вул. Сумська, буд. 77/79, інд. 61023, e-mail: aleksey141177@gmail.com:, ORCID https://orcid.org/0000-0003-3432-4874.

Kyrylo Ponomarenko – cadet at the Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, Kharkiv, 77/79 Sumska St., postcode 61023, e-mail: ponomarenkok10gmail.com.

Oleksii Ovcharenko – Lecturer of the Department of Anti-Aircraft Missile Forses Tactiks of the Faculty of Anti-Aircraft Missile Forses, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University, Kharkiv, 77/79 Sumska St., postcode 61023, e-mail: gov2809@gmail.com, ORCID https://orcid.org/0000-0003-3432-4874.